

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Zdzisław Edward

Nazwisko: Klawe

Miejsce urodzenia: Warszawa

Data urodzenia: 04-06-1920

Kraj urodzenia: Polska

Imię ojca: Stanisław

Imię matki: Janina

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Zdzisław Klawe, mieszkaniec Warszawy, zapewne od stycznia 1947 został objęty działaniami operacyjnymi Placówki Mokotów, potem Placówki Południe UBP dla m.st. Warszawy (na okładce jako datę rozpoczęcia sprawy wpisano 4.04.1946, ale data ta nie znajduje żadnego uzasadnienia w zachowanych materiałach). Powodem inwigilacji było anonimowe, niedatowane doniesienie, które trafiło 4.04.1946 do Placówki Mokotów, że Zdzisław Klawe, dowódca oddziału AK podczas powstania warszawskiego, „nawet odznaczony krzyżami”, po uwolnieniu z niewoli niemieckiej przebywał w Paryżu, „skąd powrócił do Warszawy, aby tworzyć partię broniącą zalewu rosyjskiego N. Z. S. [tak w tekście]”, a potem dostał się „na uniwersytetną medycynę, aby mieć ściślejszą współpracę z młodzieżą”. Najstarsze działania w tej sprawie są datowane 17.01.1947, natomiast „Plan rozpracowania agenturnego [tak w tekście]” nosi datę 10.02.1947. Prowadzenie sprawy, w której wykorzystano agenturę zakończono 16.10.1947. Materiały sprawy zostały złożone w archiwum UBP na m.st. Warszawę pod nr. K/725. O ich wypożyczenie „do wglądu” prosił 22.05.1955 p.o. naczelnika Wydz. II UdsBP dla m.st. Warszawy. Ostatecznie zostały włączone do akt archiwalnych o sygn. 359/IV.

IPN BU 0423/1589 (359/IV t. 3), k. 126-143.

Zdzisław Kławe po powołaniu do służby wojskowej, jako słuchacz XIX Kursu Przeszkolenia Oficerów Służby Zdrowia w Łodzi 20.05.1951 został objęty Teczka Kontrolno-Obszerwacyjna nr 18853 założoną przez Sekcję Informacji Wojskowego Centrum Wyszkożenia Medycznego w Łodzi. Powodem rozpoczęcia inwigilacji było informacja, że „brał udział w powstaniu warszawskim w oddziałach AK”, a potem także informacja przekazana przez UB, że jego żona była podejrzewana o współpracę w wywiadem amerykańskim. Po ukończeniu łódzkiego kursu 18.06.1951 i przydzieleniu Zdzisława Kławego do 25 Batalionu Obserwacyjno-Meldunkowego Obrony Przeciwlotniczej, TKO została przekazana 27.06.1951 do Okręgowego Zarządu Informacji nr V w Krakowie, gdzie prowadzenie sprawy przejął oficer informacji tegoż 25 Batalionu nadzorowany przez Oddział Informacji 7 Korpusu Artylerii Obrony Przeciwlotniczej w Bytomiu. Po demobilizacji 8.01.1953 i przeniesieniu do rezerwy TKO została przesłana 20.01.1953 do Oddziału I Zarządu II Głównego Zarządu Informacji Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie, który postanowił 14.05.1953 o przekazaniu sprawy do cywilnych organów bezpieczeństwa. W sprawie wykorzystano agenturę, perlustrację korespondencji i obserwację operacyjną. W ramach sprawy była inwigilowana także żona Zdzisława Kławego Elżbieta.

IPN BU 0423/1587 (359/IV t. 1), IPN BU 0423/1588 (359/IV t. 2), k. 1-118, PN BU 0423/1589 (359/IV t. 3), k. 1-95.

Zdzisław Kławe po przeniesieniu do rezerwy w styczniu 1953 i podjęciu pracy w Warszawie, od 14.05.1953 znalazł się w zainteresowaniu warszawskiego UB. Dotycząca go Teczka Kontrolno-Obszerwacyjna prowadzona przez wojskowe organy bezpieczeństwa została przekazana do Wydz. II UBP na m.st. Warszawy, a we wrześniu 1953 trafiła do Wydz. V tegoż urzędu. Wedle notatki kierownika sekcji VI Wydz. III UdsBP m.st. Warszawy z 14.07.1955 w sprawie od sierpnia 1953 „nie robiono nic” i jej materiały złożono w podręcznym archiwum. „Wyciągnięto je w ostatnim okresie w czasie analizowania i oceniania całości archiwum”. Po ich zanalizowaniu funkcjonariusz uznał, że główną podejrzaną w tej sprawie jest żona Zdzisława Kławego i to ją należy objąć dalszą inwigilacją w ramach sprawy agenturalnego sprawdzenia. Materiały dotyczące Zdzisława Kławego zostały 12.09.1955 złożone w archiwum UdsBP na m.st. Warszawę pod sygn. 3461/IV. W 1968 roku połączono je aktami żony i złożono 7.11.1968 w w archiwum Wydz. „C” KSMO pod sygn. 359/IV.

IPN BU 0423/1588 (359/IV t. 2), k. 20, IPN BU 0423/1589 (359/IV t. 3), k. 96-106, 113-124.

Zdzisław Kławe występuje w Teczce Sprawy krypt. „Polserwice” prowadzonej w latach 1975-1988 przez Oddział X Zarządu II Sztabu Generalnego WP w Warszawie. W ramach sprawy wojskowe organy bezpieczeństwa PRL kontrolowały Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego „Polserwice”, które zajmowało się m.in. pośrednictwem w zatrudnianiu zagranicą specjalistów-obywateli PRL. Zdzisław Kławe jest wymieniony na niedatowanym „Wykazie proponowanych za granicę”. Jako lekarz, pracownik Szpitala Wojewódzkiego w Warszawie, miał podjąć pracę na uniwersytecie w Zairze (Kongo).

IPN BU 2602/22403 (202/97) k. 41, 48.

Zdzisław Klawe figuruje w kartotece Biura „B” MSW i kartotece ogólnoinformacyjnej Biura „C” MSW z powodu kontaktów z cudzoziemcami obserwowanymi przez SB. Wydz. I Biura „B” MSW ustalił, że 2.11.1970 przebywał w miejscu zamieszkania dyplomaty brytyjskiego, natomiast Wydz. II Dep. II MSW odnotował udział tego dnia w przyjęciu w Ambasadzie Wielkiej Brytanii w Warszawie i zaproszenie 14.01.1971 od lekarza tejże ambasady na kolejne przyjęcie.

Wpis na podstawie zapisów kartotecznych.